

Mjölby kommun, Arbetsutskott 2025-08-11

§ 100

Diarienummer: KS/2025:137

Förfrågan om markköp för etablering av solcellspark Eldslösa 10:14**Bakgrund**

I anslutning till Carlslund vill en markägare anlägga en solcellspark på ca 40 hektar. Solcellsparken föreslås anläggas på mark som utgörs av en blandning av betesmark, odlingsmark och skogsmark. Solcellsparken skulle innebära en årlig elproduktion på 30 till 40 GWh, vilket motsvarar hushållsel för mellan 6000–8000 hushåll. Länsstyrelsen i Östergötland har i mars 2025 meddelat beslut om anläggande av solcellsparken. Beslut innebär att Länsstyrelsen beviljar anläggande av solcellspark på vissa ytor och förbjuder anläggande av solcellspark på vissa ytor. För att få till större yta till den tilltänka solcellsparken önskas nu markägaren förvärva mark från kommunen för att kunna söka tillstånd för att uppföra solcellspark på dessa ytor alternativt kunna bruka marken.

Sammanfattning

En markägare som äger mark i anslutning till Carlslund har inkommit med förfrågan om köp av kommunens mark för att få uppföra solcellspark alternativt kunna bruka marken. Kommunen föreslås avvakta förfrågan om markköp med hänvisning till att arbete pågår med fördjupad översiktsplan för Mjölby tätort.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-06-23

Förfrågan om markköp

Beslut om Solcellspark från Länsstyrelsen i Östergötland

Översiktskarta

Detalj-karta

Karta med fotomontage

Muntlig information från exploateringsingenjör.

Beslut

1. Arbetsutskottet lämnar ärendet till kommunstyrelsen för beslut.

Beslutet skickas till

Stefan Kolsbo

Akten

Kommunstyrelsens förvaltning

Datum 2025-08-04
Diarienummer KS/2025:137

Handläggare
Albert Lindgren

Kommunstyrelsen

Förfrågan om markköp för etablering av solcellspark Eldslösa 10:14

Bakgrund

I anslutning till Carlslund vill en markägare anlägga en solcellspark på ca 40 hektar. Solcellsparken föreslås anläggas på mark som utgörs av en blandning av betesmark, odlingsmark och skogsmark. Solcellsparken skulle innebära en årlig elproduktion på 30 till 40 GWh, vilket motsvarar hushållsel för mellan 6000–8000 hushåll. Länsstyrelsen i Östergötland har i mars 2025 meddelat beslut om anläggande av solcellsparken. Beslutet innebär att Länsstyrelsen beviljar anläggande av solcellspark på vissa ytor och förbjuder anläggande av solcellspark på vissa ytor. För att få till större yta till den tilltänka solcellsparken önskar nu markägaren förvärva mark från kommunen för att kunna söka tillstånd för att uppföra solcellspark på dessa ytor alternativt kunna bruka marken.

Sammanfattning

En markägare som äger mark i anslutning till Carlslund har inkommit med förfrågan om köp av kommunens mark för att få uppföra solcellspark alternativt kunna bruka marken.

Ställningstagandet till förfrågan om markköpet bedöms inte kunna tas i dagsläget eftersom arbete pågår med fördjupad översiktsplan för Mjölby tätort, vilket kan påverka vilken markanvändning som föreslås inom kommunens mark.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-08-04
Förfrågan om markköp
Beslut om Solcellspark från Länsstyrelsen i Östergötland
Översiktskarta
Detalj karta
Karta med fotomontage
Karta område förfrågan om markköp, del av Eldslösa 10:14

Kommunstyrelsens förvaltnings förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen avvaktar förfrågan om markköp omfattande del av fastigheten Eldslösa 10:14 tills samrådsförslag finns framtaget för fördjupad översiktsplan för Mjölby tätort.

Tjänsteskrivelse

Datum 2025-08-04
Diarienummer KS/2025:137

Beslutet skickas till
Akten
Stefan Kolsbo

Beskrivning av ärendet

Ärendet gäller förfrågan om markköp av kommunens mark i anslutning till Carlslund för uppförande av solcellspark alternativ brukande av marken. Områdets arrenderas idag av MARS (Mjölby allmänna ryttarsällskap).

Syfte

Syftet med ärendet är att meddela beslut angående förfrågan till markköp omfattande del av Eldslösa 10:14.

Finansiering/ekonomiska konsekvenser

Markägaren har erbjudit kommunen att köpa marken för 100 tkr per hektar, vilket skulle ge kommunen en intäkt på 950 tkr. Markägaren är dock villig att höja sitt bud för det fall kommunen vill sälja marken.

Avstämning mot planer och policys

I översiktsplanen för Mjölby kommun (Landsbygden och de mindre orterna) framgår kommunens inriktning rörande solcellsparker.

”Kommunen ser positivt på etablering av solcellsparker. I första hand på skogsmark. Alternativt kan även etablering ske på jordbruksmark, men då på mindre fält i första hand fält <2 hektar, men inte på fält >10 hektar. Solcellsparker bör inte heller etableras i områden med höga natur- eller kulturvärden. I tätortens närområde bör solcellsparker inte etableras.”

Syftet med skrivningen är att förhindra att solcellsparker etableras på sådana mark som kan bebyggas.

Samråd

Ärendet har beretts i samråd med planarkitekt, stadsbyggnadschef och exploateringsenheten.

Bedömningar/övervägande

Kommunen bör avvakta att ta ställningen förfrågan om markköpet med hänvisning till att arbete med fördjupad översiktsplan för Mjölby tätort pågår.

Beaktande av barnkonventionen

Förfrågan om markköpet berör inte barnkonventionen.

Tjänsteskrivelse

Datum 2025-08-04
Diarienummer KS/2025:137

Kommunstyrelsens förvaltning

Andreas Capilla
Kommundirektör

Maria Hedberg
Stadsbyggnadschef

From:Jessika Strand Anderson
Sent:Thu, 24 Apr 2025 07:47:33 +0000
To:Albert Lindgren
Subject:VB: Mark - Hagadal
Attachments:Karta-16.pdf, Karta-15.pdf, Karta-14.pdf

Hej!

Håkan har fått nedan förfrågan. Det kan ju vara intressant att höra om han vill byta någon mark, men samtidigt tror jag inte att det är lämpligt att ha solcellspark på vägen upp mot Carlslund. Kan du ta kontakt med Stefan Kolsbo?

Vänliga hälsningar

Jessika Strand Anderson
Tfn: 010-234 51 16

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Mjölby kommun
www.mjolby.se

Mjölby kommun behandlar personuppgifter enligt gällande förordning. För mer information läs på vår hemsida www.mjolby.se/dataskydd. E-post till Mjölby kommuns dataskyddsombud: dataskyddsombud@mjolby.se

Från: Håkan Sylvan <Hakan.Sylvan@mjolby.se>
Skickat: den 23 april 2025 16:41
Till: Jessika Strand Anderson <Jessika.StrandAndersson@mjolby.se>
Ämne: VB: Mark - Hagadal

Stefan Kolsbo har tidigare frågat om markköp för del av Mjölby Eldslösa 10:14, vilket Ketil Kindestam hanterade och Kommunstyrelsen tackade nej till. Det bedömdes ligga nära bostadsbebyggelse och planen var att anlägga solpark som kunde störa landskapsbild och ge störande solreflexer.

Nu är frågan här igen. Kan du svara? Det kunde ju vara intressant med byte mot hans mark i öster, men knappast något han släpper i utbyte mot träskmark.

/Håkan

Från: Stefan Kolsbo - Kolsbo Redovisning AB <stefan@kolsbo.se>
Skickat: den 10 april 2025 16:01
Till: Håkan Sylvan <Hakan.Sylvan@mjolby.se>
Ämne: Mark - Hagadal

Hej,

Hoppas allt är bra hos er och att jag i detta ärende når rätt person?

På förekommen anledning önskar jag väcka dialogen angående ytorna vi tidigare diskuterat i anslutning till Hagadal. Se bifogad filer. Har i dialog med Ingrid Törnblom förstått att insekter samt markförhållanden gör marken i fråga olämplig som betesmark för hennes ändamål. Min bedömning är att jag är den enda part som skulle kunna dra nytta av området. Har frågat er om samma ytor tidigare men tycker det finns goda skäl för båda parter att hitta en lösning. Notera att marken ifråga inte nyttjats som varken betesmark eller åkermark på mycket lång tid och inte lämpar sig som strövområde.

Jag önskar med det sagt köpa kommunens mark i de markerade fälten. Ytan uppgår totalt till 9,5 ha och är fördelat på 8 ha söder om diket och 1,5 ha norr om diket.

Med vänlig hälsning

Stefan Kolsbo

KOLSBO
REDOVISNING AB

Box 3, Kolstad Storgård
595 21 Mjölby
070-825 00 45

SR Energy AB
malin.hillstrom@srenergy.se

Elektronisk delgivning

Föreläggande enligt miljöbalken för anläggande, drift och nedmontering av solcellsanläggning på fastigheten Kolstad 2:1, Mjölby kommun

Beslut

Länsstyrelsen förbjuder med stöd av 12 kap 6 § och 26 kap 9 § i miljöbalken SR Energy AB nedan kallad sökande, att uppföra nyanläggning av solceller på de två ytorna som markerats med röd linje och bokstaven A, (se figur 1, bilaga 2) inom fastigheten Kolstad 2:1, Mjölby kommun.

Länsstyrelsen beviljar anläggande av solpark i enlighet med den yta i figur 1, bilaga 2 som markerats som "Layout solcellspark Kolstad" och inte omfattas av ytorna markerade med bokstaven A, men förelägger med stöd av 12 kap. 6 § miljöbalken att SR Energy AB ska vidta följande försiktighetsåtgärder till skydd för naturmiljön, under uppförande, drift och nedmontering av solcellsparken, utöver de punkter som sökande själva åtagit sig:

1. Hänsynsavstånd ska hållas till samtliga biotopskyddade objekt så deras biologiska funktion inte påverkas. Kan detta inte garanteras behöver bolaget söka dispens från det generella biotopskyddet.
2. Anläggande företag och personal som utför installation, underhåll mm vid anläggningen ska vara uppmärksamma för att undvika onödiga störningar för markhäckande fåglar.
3. Schaktmassor ska läggas på tillräckligt avstånd från sjöar och vattendrag så att de inte riskerar att spolats ner i vattnet, även om kraftiga regn skulle uppstå. Håll schakt i anslutning till sjöar och vattendrag öppna så kort tid som möjligt för att minska risken för grumling av vattnet. Schaktmassor får inte

heller placeras i känsliga miljöer såsom betesmark eller biotopskyddade objekt.

4. Vid borrhning under vattendrag ska borrhningen påbörjas och avslutas utanför eventuella naturområden som omgärdar vattendraget.
5. Vid insådd ska svensk ängsfröblandning användas.
6. En glipa om 10–20 cm ska lämnas mellan staket och mark för att tillåta småvilt att röra sig i parken.
7. När solcellsparkens livslängd (45 år) löpt ut ska hela ytorna återställas i enlighet med vad sökanden uppgett i inkomna handlingar i ärendet och avtal mellan sökande och markägare och allt materialet tas om hand i enlighet med vid tidpunkten för nedmontering gällande lagstiftning.
8. Om fortsatt produktion av förnyelsebar energi är relevant på ytan, ska en ny anmälan/ansökan göras enligt vid tidpunkten gällande lagstiftning.

Om ni utför åtgärden på något annat sätt än enligt handlingar tillhörande anmälan och det innebär en väsentlig ändring av naturmiljön, behöver ni göra en ny anmälan om samråd.

Länsstyrelsen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

Beskrivning av ärendet

Sökande har inkommit med en anmälan om samråd för uppförande av solcellsanläggning på fastigheterna Kolstad 1:1, i Mjölby kommun, för att producera förnyelsebar el. Länsstyrelsen har beslutat att sökande ska ta fram en miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med 6 kap miljöbalken som behandlar den planerade åtgärden. Under arbetets gång med solparken har en fastighetsförättning skett. Den nya fastighetsbeteckningen inom vilken solparken planeras heter sedan november 2023 Kolstad 2:1.

Samrådsmöte har hållits med Länsstyrelsen. Samråd med samtliga berörda fastighetsägare och bostäder inom 500 meter samt övriga myndigheter och intresseorganisationer. Samrådet har annonserats i Östgöta Correspondenten.

Mjölby kommun, Mjölby ridskola, Trafikverket, Skogsstyrelsen, Östergötlands Ornitologiska förening och fem närboende har lämnat synpunkter.

Sökande har inkommit med en miljökonsekvensbeskrivning till anmälan. Anmälan omfattar i huvudsak uppförande, drift samt nedmontering av en solcellsanläggning. Den planerade anläggningen har en total yta om cirka 55 hektar där ytan som kommer bebyggas är 40 hektar.

Anläggningen bedöms komma att producera ca 30–40 GWh/år förnybar el per år. Åtgärden innefattar bland annat pålning, montering av solcellspaneler, stängsling och schaktning. Den färdiga anläggningen förväntas vara i drift i cirka 45 år. Områdena utgörs dels av jordbruksmark (både åkermark och betesmark), dels skogsmark.

Miljökonsekvensbeskrivning

Solpaneler, elanläggningar och vägar

I miljökonsekvensbeskrivningen återfinns utförlig beskrivning av vägar, hur solcellspanelerna ska monteras, hur kablarna ska dras inom parken och hur de tio transformatorstationerna placeras.

Staket, häckar och övervakning

Parken kommer stängslas in men inte avskärma befintliga vägar. Sökande uppger att anpassningar längst ridstigar kommer göras för att hindra att hästar trampar igenom staketet. Sökande planerar tillfälligt insynsskydd i form av ex skynken tills buskar och träd runt om hunnit växa upp längs de sträckor som sökande planerar etablera insynsskydd på.

Arbeten och tidplan

Byggnationen av solparken förväntas enligt sökande ta 6–12 månader. Arbetet med att anlägga solparken uppges innefatta markförberedande åtgärder, avverkning av skog, byggnation av vägar och ytor för transformatorstationer samt pålning och montering av solpaneler mm. I komplettering inkommen den 19 januari 2025 förtydligar sökande att arbeten i skogsmark kan innebära viss utjämning och att stora stenar tas bort. Sökande bedömer att arbete med utjämning blir begränsad.

Sökande bedömer att vissa moment under anläggningsfasen kommer medföra buller. Avvecklingen kommer enligt sökande också innebära byggtrafik men avvecklingsfasen är kortvarig och arbetet utförs dagtid.

Sökande har som försiktighetsåtgärd valt att inte påbörja arbeten under häcknings- eller uppfödningsperioden (1 april – 1 augusti). Däremot kan exploateringen komma att pågå i anslutning till och under häcknings- och uppfödningsperioden enligt anmälan.

Efter avslutad verksamhet kan området återställas till nuvarande markanvändning. Vägar och hårdgjorda ytor kommer enligt överenskommelse med markägaren lämnas kvar. Kablar kommer förläggas på ett sådant djup att de kan lämnas kvar.

Skötsel av anläggningen

Anläggningens kommer vara fjärrövervakad och besökas regelbundet för service och underhåll av servicetekniker. Sökande har som mål att parken ska betas med får, och där fåren inte betar avser sökande sköta genom årlig slåtter mellan panelraderna.

Markanvändning och livsmedelsproduktion

Nuvarande markanvändning inom projektområdet är jordbruksmark och skogsmark. Sökande redovisar jordbruksmarkens förutsättningar på de olika delarna inom projektområdet. Det är dels ytor där det odlas vall eller spannmål på genom 7-årig växtföljd men också ytor som i stället betas då den är fuktig och svårbrukad.

Ytorna som består av skog är enligt sökande dels jordbruksmark som planterats igen då kostnaden för att dränera den blöta marken bedömdes för hög, dels granskog som är redo att avverkas.

Marken kommer betas eller användas för vallskörd, vilket sökande menar utgör eller stödjer livsmedelsproduktionen. Sökande menar därför att marken försatt kommer att nyttjas som jordbruksmark och inte motverkar främjandet av ett hållbart jordbruk.

Sökande bedömer att solparken uppfyller både långsiktiga behov och allmänna intressen. Bland annat genom en kombination av produktion av solel och jordbruk i form av betande får eller vallskörd. Solparken är även i linje med kommunens ambition om ökad andel förnybar energi i kommunen. Sammantaget menar sökande att kombinera jordbruk med solbruk är i överensstämmande med regelverket enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

Planförhållanden och planeringsunderlag

Enligt sökande ligger projektområdet enligt gällande översiktsplan som är antagen av Mjölby kommunfullmäktige 2011-08-23 (dnr 601-2011/3407) i utkanten av "Randzon till tätort". Ungefär 30 ha av den planerade solparken ingår enligt sökandes bedömning i den yta som pekats ut som rekreation.

Bostäder

Väster om projektområdet ligger området Carlslund med bostadsfastigheter på cirka 200–300 meters avstånd. Direkt sydväst om planerat område finns en närliggande bostadsfastighet, där avståndet estimeras till cirka 100 m mellan bostadshuset och solparken enligt sökande.

Flera närboende har i samband med samråd inkommit med synpunkter på planerad etablering där det framkommit att närboende värderar landskapsbilden kring sina bostäder högt. Enligt sökande gör terrängen och mellanliggande vegetation att inte hela parken är möjlig att se för närboende. För den del av solparken som ligger mellan bostäderna vid Carlslund och Karemålen planerar sökande att uppföra insynsskydd för att minimera påverkan på synintrycket för de närboende.

Andra verksamheter och befintlig infrastruktur

På aktuell och omgivande fastigheter bedrivs jordbruk. Direkt öster om projektområdet passerar väg 593.

Friluftsliv och rekreation

Ytan utpekad för rekreation i översiktsplanen rör bland annat ett stall samt de stigar och mindre vägar genom området som nyttjas för promenader och ridning. Stor del av området utgörs av åkermark och därmed är allemansrätten till området delvis begränsad enligt sökande.

Vid byggnation kommer sökande lämna en zon på 3 till 5 meter från dikeskanten eller småvattnet. Sökande anser att zonen är tillräcklig för att goda livsvillkor för djur- och växtliv ska kunna upprätthållas. Zonen blir också en fri passage för friluftsliv.

Sökande planerar utformningen av solparken så den anpassas så att det fortsatt ska vara möjligt att gå eller rida längs befintliga stigar och vägar som används idag. Därmed bedöms den planerade

solparken få obetydlig/marginell konsekvens på friluftslivet och rekreation.

Riksintressen

Projektområdet ligger inom Försvarsmaktens MSA-tytor för två flygplatser samt omfattas av Försvarsmaktens stoppområde för höga objekt (fasta installationer högre än 20 möh).

Inga andra riksintressen berörs av projektområdet eller ligger i dess direkta närhet.

Områdesskydd

Under genomförd naturvärdesinventering i fält har sökande identifierat fem åkerholmar, fyra öppna diken och två småvatten vilka omfattas av det generella biotopskyddet. Projektområdet omfattas inte av några ytterligare områdesskydd enligt sökande.

Sökande uppger att samtliga objekt som omfattas av biotopskydd kommer lämnas orörda. Placeringen av solcellspaneler kommer att anpassas så att inte skada kan uppstå. Sökande planerar att lämna ett skyddsavstånd av minst två meter till småvatten och åkerholmar. Ett skyddsavstånd om cirka tre till fem meter kommer att lämnas till diken för att möjliggöra framtida underhåll och rensning. För att minimera risken för grumling under byggskedet kommer arbeten i direkt närhet av diken minimeras och grumlingsförebyggande åtgärder kommer vidtas. Sökande bedömning är att om ovanstående skyddsåtgärder genomförs kommer planerad solpark inte ge upphov till mer än obetydlig/marginell konsekvens för de biotopskyddade områden.

Sökande anser inte att anlagda diken eller den anlagda dammen som finns i angränsning till parken omfattas av strandskyddet. Sökande uppger att bedömningen kommer att stämmas av med kommunen efter avslutad 12:6 anmälan.

Naturmiljö och vilt

Hösten 2023 lät sökande genomföra en naturvärdesinventering enligt svensk standard (SS 1990000:2023). Inventeringen identifierade ett naturvärdesobjekt som hyser högt naturvärde, klass 2 inom projektområdet. Objektet utgörs av en blandad medelålders lövskog med värden kopplade till både trädskikt och markfloran enligt sökande. Den nordvästra delen av objektet används till bete för nötkreatur. Området kommer lämnas orört enligt sökande.

Under inventeringen noterades svinrot i kanten av naturvärdesobjektet klass 2, väster om kraftledningen, samt i projektområdets norra del. Svinrot är en rödlistad art som är klassad som nära hotad enligt Artdatabanken

Revlummer påträffades inom projektområdet. Arten är fridlyst enligt 9 § artskyddsförordningen i hela landet. Arten bedöms som livskraftig av Artdatabanken. Sökande bedömer att det finns en risk att revlummer kan påverkas i och med en anläggning av solparken. Ni sökte den 29 november 2023 dispens från artskyddsförordningen (2007:845), dnr 19258–2023. Med de skyddsåtgärder och försiktighetsmått ni uppgett bedömde Länsstyrelsen den 14 juni 2024 att påverkan på den aktuella arten blir mycket begränsad och det därför inte skulle vara förbjudet enligt artskyddsförordningen.

Sökande redogör för vattenförekomster inom projektområdet. Det handlar bland annat om vattendrag som mynnar i Stångån och ett antal diken.

Ca 10 ha skog kommer avverkas. Vissa delar är blandad lövskog till exempel björk och salix som behöver gallras. Ytan längst i sydost är granskog som är redo att avverkas.

Den planterade tidigare jordbruksmarken har man planterat igen för att den inte gav förutsättningar till bra vallskörd. Jorden är heller inte optimal för betesdjur på grund av höga vattennivåer i perioder. På dessa arealer har det däremot konstaterats att investering i dränering inte är motiverad då avkastningen på jorden är för dålig.

Expertis med kompetens inom naturvård kommer vid behov att konsulteras vid val av fröblandning för insådd för att gynna vilda pollinatörer och utformning av skötsel under drifttiden.

Kulturmiljö och fornlämningar

Projektområdet berör inga riksintressen för kulturmiljö, inga byggnadsminnen och inga kommunala intressen för kulturmiljö.

Enligt sökande finns fyra fornlämningar inom projektområdet. Samtliga fornlämningar är hållristningar. Sökande har lämnat in en ansökan Länsstyrelsen om arkeologisk utredning (Dnr 9193–2023). I väntan på hanteringen har sökande valt att låta utföra en arkeologisk förstudie motsvarande en etapp 1 utredning, vilken har delgetts Länsstyrelsen.

Sökande bedömer att det inte är osannolikt att det kan finnas ytterligare fornlämningar som ännu inte har upptäckts och det behöver därför sannolikt undersökas närmare i en arkeologisk utredning. Sökande har låtit genomföra en arkeologisk utredning etapp 1.

Landskapsbild

Sökande beskriver projektområdet till största delen brukad jordbruksmark och kultiverad jordbruksmark där nötdjur betar. I området förekommer även partier med olika typer av skog (granproduktionsskog med inslag av björk, igenväxningsmark samt en ekodominerad lövskog där bete nyligen återinförts).

Sökande konstaterar att en etablering av solparken innebär ett direkt markintrång, vilket huvudsakligen kommer att medföra en påverkan på landskapsbilden för närboende och förbipasserande på väg 593. I området finns redan idag andra strukturer i landskapet såsom luftledning, ställverk och vindkraftverk.

Enligt sökandes bedömning kommer anläggningen i sin helhet inte att vara synlig för någon närboende men delar av solparken kommer att vara synlig från omkring sex-sju bostadsfastigheter.

Lokaliseringsutredning

Sökande har undersökt områden där solkraft kan kombineras med sökandes planerade och befintliga vindparker. En kombinerad lokalisering av vind- och solproduktion medför flera fördelar både under byggnation och drift.

Sökande lägger stor vikt vid möjlig anslutning till befintligt elnät med tillräcklig kapacitet, inom rimligt avstånd. Under arbetet har Vindpark Örbacken identifierats som ett område där förutsättningarna för att även uppföra en solpark bedöms vara goda.

Fyra ytterligare områden av motsvarande storlek har identifierades utöver vald lokalisering. Ogynnsamma faktorer för de alternativa placeringarna är bland annat begränsat jorrdjup, risk för skugga och synlighet för närboende, pågående detaljplanearbete, bättre jordbruksmark och kända fornlämningar.

Sökande bedömer att aktuell jordbruksmark har svaga förutsättningar för ett effektivt jordbruk på grund av bland annat dålig arrondering, sämre jordkvalité i form av kärrtorv och vattensjuka marker.

Sökande uppger att skogsområdena inom vald lokalisering består av blandad skog av gran, björk och salix. Granskogen i öster är klar att avverkas inom kort och övriga områden är relativt täta och behöver gallras. Vid etableringen av solparken kommer de övriga områdena avverkas.

Miljömål

Sökande bedömer att solparken bidrar till de svenska miljömålen *Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Ingen övergödning, Ett rikt odlingslandskap, Ett rikt växt- och djurliv, Bara naturlig försurning, Giftfri miljö, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Levande skogar och God bebyggd miljö*. Dessutom menar sökande att solparken bidrar till FN globala hållbarhetsmål, främst nr 7, *Hållbar energi*.

MKN

Inga miljökvalitetsnormer bedöms av sökande påverkas negativt av det aktuella solcellsprojektet.

Risk och säkerhet

Sökande ser inte att det finns risk att det förekommer betydande risker kopplade till solparken.

Konsekvensbedömning

Sökande bedömer att etablering, drift och nedmontering av solparken får obetydliga/marginella konsekvenser för friluftsliv och rekreation, riksintressen, områdesskydd som generellt biotopskydd, naturmiljö och vilt samt för elektromagnetisk strålning i samband med radiokommunikation.

Solparken kommer ha en liten negativ konsekvens på landskapsbilden bedömer sökande.

Sökandes samlade bedömning och åtaganden

Sökandes bedömer man valt ett område med mindre värdefull jordbruksmark och till viss del skogsmark. Sökande har anpassat solparken utifrån kända natur- och kulturvärden. Under driftstiden kommer dagens brukande av marken till viss del ersättas med bete eller vallodling men sökande bedömer att processen i stort sett är reversibel när solparken tas ur drift. Särskilda åtgärder för att stärka

den biologiska mångfalden i området planeras. Närboende får i vissa fall förändrad utsikt från sina fastigheter.

Sökandes sammantagna bedömning är att verksamheten inte har några betydande negativa konsekvenser. I stället innebär solparken ett bidrag till att uppfylla både Sveriges miljömål och globala miljömål, vilket innebär positiva konsekvenser för klimatet.

Sökande åtar sig i huvudsak följande:

- Sökande har som försiktighetsåtgärd valt att inte påbörja arbeten under häcknings- eller uppfödningssperioden (1 april – 1 augusti). Däremot kan exploateringen komma att pågå i anslutning till och under häcknings- och uppfödningssperioden enligt anmälan.
- hålla ett avstånd om 2–5 meter från alla diken, åkerholmar och småvatten vilka omfattas av det generella biotopskyddet och lämna naturvärdesobjektet orört.
- undvika bearbetning av den fridlysta arten revlummerns rötter vid avverkning i möjligaste mån. Marken kommer inte särskilt bearbetas eller planas ut om det inte är högst nödvändigt. Sökande uppger att områden där maskiner kör kommer minimeras och plåtar kan komma att användas för att minska onödig markstörning. Placering av kabelschakt ska, om det är möjligt, väljas till lägen där förekomst av revlummer är låg.
- sätta upp tillfälliga insynsskydd längst det sträckor det planeras insynsskydd i form av buskar, under tiden dessa växer till sig.
- fortsätta undersöka lämplig insådd av fröblandningar för att gynna vilda pollinatörer.
- säkra staketen längst ridstigar för att undvika att hästar trampar igenom.
- utföra ytterligare arkeologiska utredningarna om Länsstyrelsen kräver innan byggnation. Dessa hanteras dock i separata ärenden.

Motivering till beslutet

Vid prövning av frågor enligt 12 kap 6 § miljöbalken ska bestämmelserna i 3 kap och 4 kap miljöbalken tillämpas i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Länsstyrelsen bedömer att den planerade åtgärden innebär en ändrad markanvändning från jordbruksmark till solcellspark och att bedömning därför ska ske utifrån hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kapitlet miljöbalken.

Brukningsvärd jordbruksmark får enligt 3 kap 4 § miljöbalken endast tas i anspråk för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Länsstyrelsen bedömer att produktion av fossilfri el är att anses som ett väsentligt samhällsintresse. En solcellsanläggning av den aktuella storleken som är avsedd att producera el för marknaden får anses utgöra ett väsentligt allmänintresse.

Markanvändning och livsmedelsproduktion

Brukningsvärd jordbruksmark mark är som med hänsyn till läge, beskaffenhet och övriga förutsättningar är lämpad för jordbruksproduktion (prop. 1985/86:3 s. 158). Vid en bedömning bör även beaktas att jordbruksmark är en begränsad resurs med avgörande betydelse för att trygga livsmedelsförsörjningen i landet och att syftet med bestämmelsen var att säkerställa en långsiktig hushållning (jfr prop. 1985/86:3 s. 53).

Den aktuella anläggningen planeras uppföras på jordbruksmark och skogsmark och omfattar en areal cirka 55 hektar där ytan som kommer bebyggas är 40 hektar.

Länsstyrelsen konstaterar att brukningsvärdet skiljer sig åt i de olika delarna av den planerade parken och instämmer med sökandes bedömning på vissa delar. För markerna som har brukats för vallodling bedömer Länsstyrelsen att det väsentliga samhällsintresset förnyelsebar elproduktion kan väga tyngre än brukningsvärdet på jordbruksmarken och därför beviljar Länsstyrelsen att solparken anläggs på dessa ytor (se bilaga 2, figur 1, ytor enligt layout markerade som "layout solpark Kolstad" undantaget ytorna markerade med A, förenat med beslutade försiktighetsmått.

De två ytor som brukats med växtföljdsgrödor sedan 2015 (yta markerad med röd linje och bokstaven A i bilaga 2, figur 1) bedömer Länsstyrelsen är att betrakta som brukningsvärd jordbruksmark i den mening som avses i 3 kap. 4 § miljöbalken. Länsstyrelsen bedömer vidare att de har ett så pass högt brukningsvärde att det väsentliga samhällsintresset brukningsvärd jordbruksmark väger tyngre och på dessa ytor förbjuder därför länsstyrelsen byggnation av solpark. Den omständighet att solcellsproduktionen enligt anmälan kommer att kombineras med jordbruksliknande skötsel eller att marken efter drifttidens slut kan återställas medför ingen annan bedömning (MÖD 2024:12).

Sveriges självförsörjningsgrad uppnår idag endast 50 %, vilket kan jämföras med 1990-talets nivå på ca 75–90 % beroende på typ av livsmedel. Det kan således konstateras att livsmedels-försörjningen i landet kraftigt har minskat och att försörjningen historiskt sett varit mer robust. Länsstyrelsen bedömer därav att intresset av att bevara den brukningsvärda jordbruksmarken för att tillgodose livsmedelsförsörjningen, väger tungt.

Riksintressen och områdesskydd

Länsstyrelsen delar sökandes bedömning att om åtgärden genomförs som inkomna handlingar kommer ingen påtaglig skada uppstå på områden för riksintresse eller som omfattas av andra områdesskydd.

Naturmiljö och vilt

Planerad solpark har lokaliserats i ett område med mindre värdefull jordbruksmark och till viss del skogsmark. Länsstyrelsen bedömer att sökande har anpassats anläggningen utifrån kända natur genom att utesluta de områden som pekats ut som värdefulla i genomförd naturvärdesinventering, samt hålla avstånd till biotopskyddade objekt.

Under driftstiden kommer dagens jordbruk till viss del ersättas med bete eller vallodling. Historiska kartor visar att området har en lång kontinuitet av skog. Den hävdgynnade floran indikerar att området även har betats under lång tid.

Åkerholmar har höga naturvärden genom den variation som de ger i åkerlandskapet. De är livsmiljöer och reträttplatser för flera av jordbrukslandskapets växt- och djurarter som tidigare var betydligt vanligare men som nu oftast endast återfinns i dessa småbiotoper.

Dessa arter utgörs av lavar, mossor, kärlväxter, ödlor, ormar och insekter. Ofta har åkerholmarna en hävdgynnad flora och fauna. Äldre träd, ibland hamlade, med höga naturvärden är vanliga på åkerholmar.

Öppna diken i jordbruksmark är en biotop minskat drastiskt på grund av de genomgripande förändringar som skett i markanvändningen inom jordbruket. Genom att öppna diken rätas ut eller rörläggs försvinner förutsättningarna för den flora och fauna i jordbrukslandskapet som är beroende av dessa biotoper. Groddjur är en organismgrupp som riskerar att lokalt utrotas i landets slättbygder till följd av utglesningen av lämpliga våtmarker. Öppna diken har ofta höga naturvärden då de fungerar som spridningskorridorer och ledlinjer i landskapet. Dikesrenar kan ibland hysa en hävdgynnad flora.

Sökande uppger att samtliga åkerholmar och diken kommer att skyddas vid exploatering. Det kommer lämnas ett skyddsavstånd av minst två meter till åkerholmar. Till diken kommer ett skyddsavstånd om minst tre till fem meter om vardera sida hållas. Genom att hålla tillräckligt skyddsavstånd till de biotopskyddade objekten, så deras biologiska funktion inte påverkas negativt, delar Länsstyrelsen sökandes bedömning om att parken kan anläggas utan att påverka dessa negativt, för de ytor som länsstyrelsen bifaller i detta beslut (se bilaga 2, figur 1).

Områden kring vattendrag har ofta höga naturvärden. Ett flertal diken och vattendrag finns inom den planerade solcellsparken. Schaktning i anslutning till dessa kan medföra grumling av vattnet. Grumling av vattendrag kan ha en negativ påverkan på växt- och djurlivet genom bland annat att ljusklimatet förändras och att partiklar lägger sig på växter. För att motverka onödig grumling ska schaktmassor placeras så att de inte riskerar att spolats ner i vattnet, även om kraftiga regn skulle uppstå. Genom att hålla schakten öppna kortast möjliga tid minskar risken för grumling. Sökanden uppger att borrning för elkablar kommer ske under diken. Det är viktigt att borrning som utförs under diken/vattendrag ska därför påbörjas och avslutas med god marginal ifrån strandzon och omgivande naturvärden.

Länsstyrelsen bedömer att det är rimligt att anta att de fågelarter som är beroende av jordbruksmark och häckar på marken inte kommer att kunna nyttja området i samma utsträckning när

solcellsanläggningen väl är uppförd, bla med hänvisning till att solpanelerna skapar utkiksposter för predatorer.

Kulturmiljö och fornlämningar

Den planerade solcellsparken är beläggen i ett område som är fornlämningstätt. I närområdet finns det ett flertal fornlämningar i form av hållristningar, fornborgar, hägnadssystem, boplatser och boplatksområde. Inom det planerade området finns det fornlämningar i form av hållristningar, dessa utgör en tydlig indikation att det kan finnas fler ännu ej kända fornlämningar i nära anslutning.

Se vidare under rubrik *Övriga upplysningar- Kulturmiljö och fornlämningar* nedan.

Lokalisering

En kombinerad lokalisering av vind- och solproduktion medför en effektivare användning av en elanslutning. En sådan kombination kan också innebära fördelar utifrån ett byggperspektiv samt vid av drift av respektive kraftslag.

Utifrån den elanslutning SR Energy har i station Kolstad har storlek på områdena för solkraft anpassats samt avstånd mellan stationen och möjligt etableringsområde avgränsats till maximalt tre kilometer, vilket beror på kostnader och teknisk genomförbarhet i att dra kabel längre sträckor.

Anläggningen syftar till produktion av el till det allmänna elnätet. Sökande har motiverat placeringen bl.a. utifrån att marken bedöms som lågproducerande jordbruksmark, utan betydelse för livsmedelsproduktion samt utan större intressekonflikter i övrigt.

Länsstyrelsen bedömer att sökande presenterat en godtagbar genomförd lokaliseringsutredning med realistiska alternativ utifrån tillgängliga kartdata. Alternativa platser inom möjlig geografiskt område har valts bort, bla med anledning av för krävande markarbeten, gränsar mer direkt till bebyggelse, åkermark av bättre kvalitet än vald lokalisering, behov av avverkning utanför parken för att undvika skugga och betesmarker med hög naturvärden.

Länsstyrelsen bedömer att solcellsanläggningen, trots att den har en begränsad teknisk livslängd och skulle kunna monteras ner i framtiden för att återuppta ett aktivt brukande av marken, inte är att betrakta som tillfällig. En tidsrymd om 40 år är inte att beakta som

en tillfällig användning. I ett samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken går det enligt länsstyrelsens bedömning heller inte att tidsbegränsa anläggningen, eftersom regleringen i 12 kap 6 § miljöbalken avser åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på natur- och kulturmiljön, och det går inte att säkerställa att jordbruksmarken återställs när panelerna är uttjänta eller när verksamheten upphör. Länsstyrelsen bedömer därför att det är viktigt att ta i beaktan att det kan röra sig om ett betydligt längre ianspråktagande av jordbruksmarken än de angivna 40 åren.

Sökande har bedömt att solparken inte ger upphov till några ytterligare kumulativa effekter på landskapsbilden.

Rekreation och friluftsliv

Under 2021 beslutade kommunen att ÖP från 2011 enbart gäller för Mjölby tätort med omnejd. Att området delvis är utpekad för rekreation, betraktas som vägledande. Länsstyrelsen delar sökandes bedömning gällande de anpassningar av parkens utformning som sökande åtagit sig för att fortsätta möjliggöra rekreation och friluftsliv i delar av området, som acceptabla.

Sammanvägd bedömning

Vid en samlad bedömning finner Länsstyrelsen att sökande visat att man valt en plats för elproduktion med minsta möjliga intrång för människors hälsa och miljön för de ytor som Länsstyrelsen bifaller.

Vid en avvägning mellan de båda väsentliga samhällsintressena bevarande av jordbruksmarken och produktion av förnyelsebar el, bedömer Länsstyrelsen att intresset av att producera fossilfri el väger tyngst på de ytor där sökande enligt layout i figur 1 ska uppföra solpaneler. På de ytor som i figur 1 markerats med röd linje och bokstaven A bedömer Länsstyrelsen att brukningsvärdet är högre då det på dessa ytor odlats spannmål, med inslag av vall vissa år.

Länsstyrelsen bedömer att den planerade åtgärden inte på ett väsentligt sätt skadar naturmiljön om åtgärden utförs i enlighet med anmälan och beslutade försiktighetsåtgärder följs.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 12 kap. 6 § miljöbalken ska en anmälan för samråd göras för verksamheter och åtgärder som kan komma att väsentligt ändra

naturmiljön och som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsskyldighet enligt andra bestämmelser i miljöbalken. Länsstyrelsen får besluta att den anmälningsskyldige ska vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skador på naturmiljön.

Upplysningar

Länsstyrelsen förutsätter att ni har fått medgivande från de markägare och andra nyttjanderättshavare som kan beröras av åtgärderna. Länsstyrelsens beslut ger inte tillträde till marken utan markägarens tillstånd.

En anmälan om samråd befriar inte er från ansvaret att ta hänsyn till miljöbalkens övriga bestämmelser eller till vad som föreskrivs i annan lagstiftning.

Ni som gör en åtgärd måste alltid skaffa den kunskap som behövs. Ni måste även visa sådan hänsyn att skador och olägenheter inte uppkommer för människors hälsa eller miljön (2 kap. miljöbalken).

Övriga upplysningar

Kulturmiljö och fornlämningar

I miljökonsekvensbeskrivningen framgår det att sökande har lämnat in en ansökan om arkeologisk utredning (dnr 9193-2023). Det framgår också att sökande i väntan på hanteringen hos Länsstyrelsen har valt att låta utföra en arkeologisk förstudie motsvarande en etapp 1 utredning. Länsstyrelsen Östergötland godkänner enbart arkeologiska utredningar enligt 2 kap. 11 § kulturmiljölagen (1988:950) som utförs efter föregående beslut av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen bedömer dock efter genomgång av inkommen rapport att den håller tillräckligt bra kvalité att den kan användas för vidare hantering av ärende (dnr 9193-2023) och som underlag inför en arkeologisk utredning etapp 2.

I miljökonsekvensbeskrivningen framgår det att ni kommer att utföra de ytterligare arkeologiska utredningar som krävs enligt Länsstyrelsens bedömning inför byggnation.

Sökande har lämnat in en preliminär layout för solcellsparken där hänsyn tagits till de utpekade områdena/objekten. Sökande planerar

att ett avstånd på tio meter ska hållas till respektive lämning som ett skyddsavstånd. Då den största delen av de utpekade objekten är boplatslägen så finns det ett stort behov att gå vidare med en utredning där även sökschaktning ingår. Boplatslägenas utpekning är preliminära då det är en lämningstyp som ej är synlig ovan mark. Det kan vara så att det inte finns några lämningar inom områdena men det kan även vara så att möjliga fornlämningar är betydligt större än de utpekade områdena. Sökande behöver därför gå vidare med en kompletterande utredning innefattande en etapp 2.

Enligt 2 kap. 6 § KML är det förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning. Till en fornlämning hör enligt 2 kap. 2 § samma lag ett så stort område, benämnt fornlämningsområde, som behövs för att bevara den och ge tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse.

Generellt biotopskydd

Vissa biotoper i odlingslandskapet, till exempel alléer, stenmurar, odlingsrösen, öppna diken och åkerholmar, omfattas av generellt biotopskydd. Om sådana biotoper berörs ska ni kontakta Länsstyrelsen på nytt.

Strandskyddsdispens

Sökande anser inte att anlagda diken eller dammar omfattas av strandskyddet. Denna bedömning kommer att stämmas av med kommunen efter avslutad 12:6 anmälan. Om kommunen har en annan bedömning kommer ni ansöka om antingen dispens från strandskydd eller att strandskyddet upphävs för att möjliggöra anläggning.

Artskydd

Artskyddsförordningen omfattar bestämmelser till skydd för fridlysta arter, både växter och djur. Arbetsföretag i naturmiljöer kan komma att skada fridlysta arter. Om förutsättningar ändras kan dispens från artskyddsbestämmelserna sökas hos Länsstyrelsen.

Förorenad mark

Om det vid grävarbete uppstår misstanke om föroreningar i marken, ska detta omedelbart anmälas till tillsynsmyndigheten, vanligtvis kommunen.

Vattenverksamhet

Grävning och andra åtgärder i vattenområde kan kräva en anmälan om vattenverksamhet till Länsstyrelsen. Omgrävning eller fördjupning av dike eller kanal kan vara markavvattning som är tillståndspliktigt. För mer information kontakta Länsstyrelsen.

Biologisk mångfald

I anslutning till dunge i sydvästlig riktning (ute på åkermarken) skulle tex en sandbädd kunna anläggas och utplantering av pluggplantor för att ytterligare höja naturvärdena. Då svinrot finns här kan fler plantor planteras ut samt tex vädd, klint och andra ängsväxter

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Marina Verbova med naturvårdshandläggare Emma Polder som föredragande. I den slutliga handläggningen har samråd skett med lantbrukskonsulent Anders Eliasson och lantbrukskonsulent Matilda Hansen, antikvarie Petra Öjhage och samhällsplanerare Clara Benjaminsson har medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor:

1. Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen
2. Karta

Kopia till:

Naturvårdsverket (registrator@naturvardsverket.se)
Mjölby kommun (mjolbykommun@mjolby.se)

Ni kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Östergötland antingen via e-post; ostergotland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Östergötland, 581 86 Linköping.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

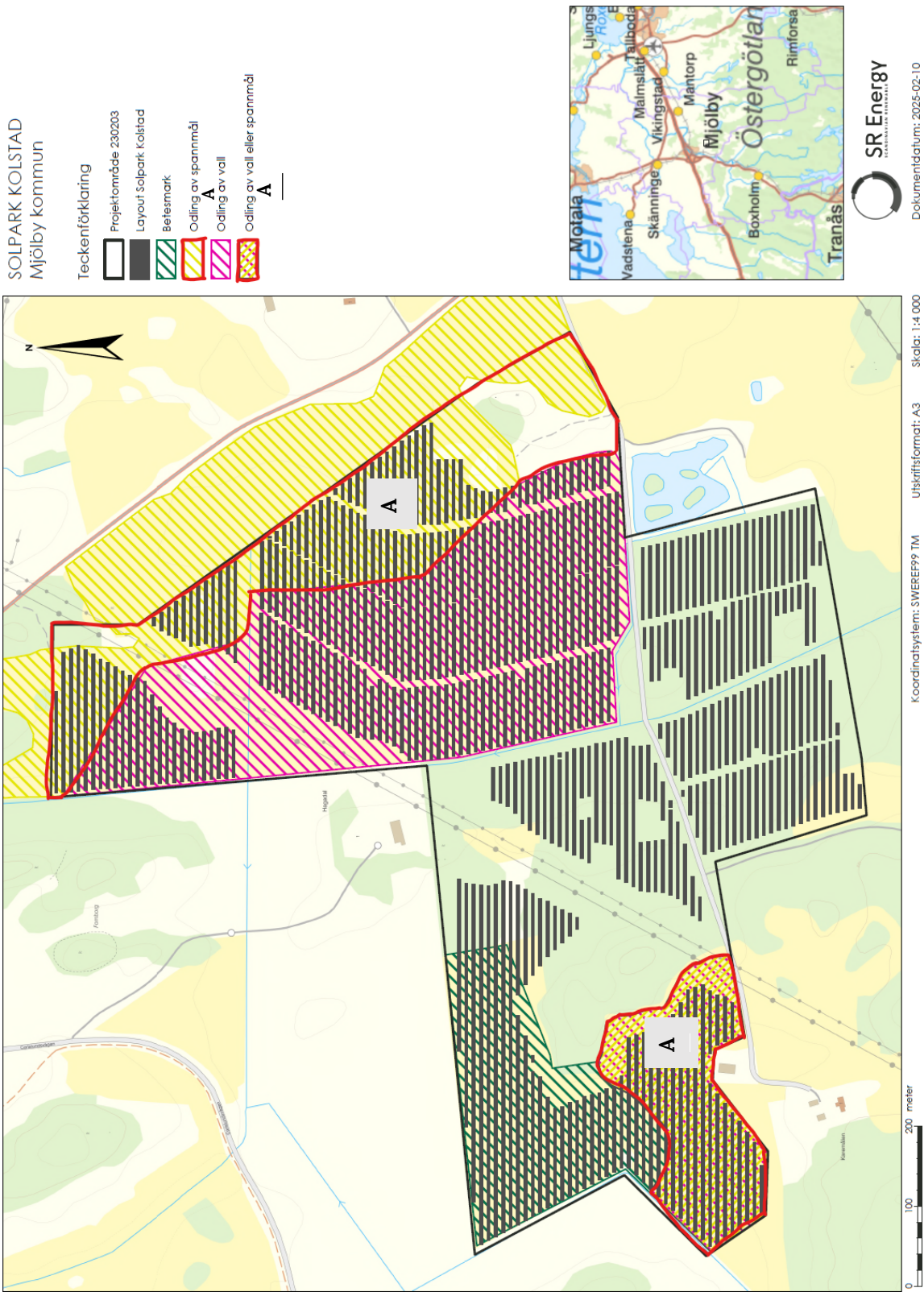
Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, ostergotland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 50 00. Ange diarienummer 2139-2024.

Figur 1 På ytor markerade A förbjuds anläggande av solcellspark. Solcellsparken får anläggas i enlighet med de ytor som i kartan är markerade "layout solpark Kolstad".

C:\Users\tobiasd\OneDrive - Stena\Projekt - aktiva\Projekt - aktiva\Kolstad, Mjölby (Sol)\1. Projektinitering\4. GIS\3. ArcGIS ProjektData\Kolstad\230208_Kolstad_layout_solpark.aprx | tobiasd | © SR Energy

Lokalisering

Kolstad
Mjölby kommun

Teckenförklaring

 Projektområde

C:\Users\tobiasd\OneDrive - Stena\Projekt - aktiva\Kolstad, Mjölby (Sol)\1. Projektinitering\4. GIS\3. ArcGIS ProjektData\Kolstad\230208_Kolstad_samrådskartor.aprx | tobiasd | © SR Energy

0 100 200 meter

Koordinatsystem: SWEREF99 TM

Utskriftsformat: A3

Skala: 1:5 000

Utformning

Kolstad
Mjölby kommun

Teckenförklaring

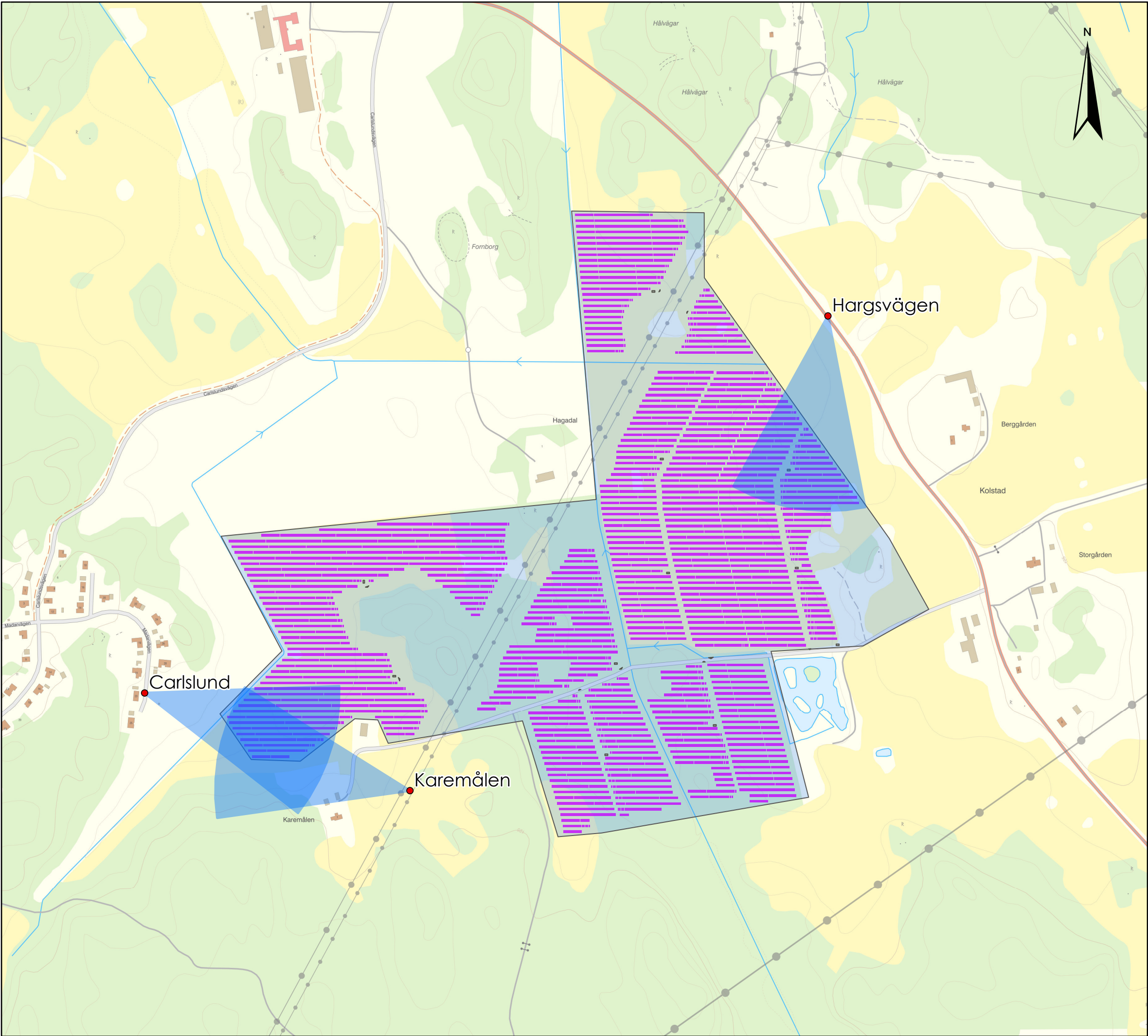
- Projektområde
- Exempellayout solpaneler

SR Energy
SCANDINAVIAN RENEWABLE

Dokumentdatum: 2023-02-17

C:\Users\tobiasd\OneDrive - Stena\Projekt - aktiva\Projekt - aktiva\Kolstad, Mjölby (Sol)\1. Projektinitering\4. GIS\3. ArcGIS ProjektData\Kolstad\230831_Fotopunkter fotomontage.aprx | tobiasd | © SR Energy

Fotopunkter från fotomontage

Solpark Kolstad

Mjölby kommun

- Teckenförklaring
- Projektområde 230203
 - Layout Solpark Kolstad
 - Fotopunkt
 - Fotovinkel

